

Reglabs analytikernätverk, 10 december, 2019: Notat

Presentation: How are regions in Sweden performing from an international perspective?

Jose Enrique Garcilazo, OECD gav oss en översikt om kunskapsläget samt policyutvecklingen inom rural och urban policy i OECD:s medlemsländer. Bland annat fick vi bilder kring produktivitetens utvecklingen samt sätt att åskådliggöra funktionella urbana områden. Angående utvecklingen i rurala och urbana områden är det tydligt att det inte handlar om linjära utvecklingsmönster. Beträffande befolkningsutvecklingen så ser vi en befolkningsdynamik med en tilltagande ökning i metropolområden. Försörjningskvoten skiljer sig också åt. Det går också att utvecklingsmönstret bröts av efter finanskrisen 2008. Förutom produktivitet arbetar OECD också att fånga livskvalitet genom att utgå från 11 dimensioner. I allmänhet kan OECD just nu se en tilltagande ojämlikhet i allt fler OECD-länder börjar bemötas med en policyinriktning mot en balanserad utveckling. Framöver kommer OECD titta mer på globala värdekedjor och utvecklingen inom internationellt konkurrensutsatt sektor för att förstå den ekonomiska utvecklingen. Den teknologiska utvecklingen kommer också påverka förutsättningarna för utveckling. Angående analysarbete så finns stora möjligheter angående tillgång till dataset samt automatisering av analysarbete genom dataanalysverktyg. Till exempel kommer tillgång samt analys av satellitdata kunna visa på utvecklingslinjer.

Vad är på gång i landet

- Region Stockholm: stort fokus har varit på att regionbildningen under året, analysarbetet håller på att utvecklas
- Region Uppsala: arbetar med smart specialisering samt nya datakällor för att beskriva företagens utveckling, geografisk tillgänglighet till kollektivtrafik
- Region Sörmland: smart specialisering, olika blickar på analys och policy
- Tillväxtverket: fokus på smart specialisering inför ny ERUF programperiod, ny återrapporteringsmall på villkorsbeslutet, nationell strategi samt koppling till RUS
- Region Östergötland: bredd av områden som det ska göras analys inom, hur går det att få en översikt?
- Näringsdepartementet: många stora processer är igång, såsom förberedelser för en ny programperiod samt arbetet med att ta fram en ny nationell strategi. Tillväxtverket har sammanställt regionala prioriteringar samt tagit fram en kunskapsutvecklande rapport.
- Sveriges Kommuner Regioner: det är tydligt att regionerna och regional utveckling blir viktigare och får en större plats i styrdokument
- Västra Götalandsregionen: arbetar med en ny RUS
- Region Gävleborg: fokus på hållbarhetsredovisningar, sjukvårdsapp, ANT-undersökning bland ungdomar
- Region Halland: arbetar med smart specialisering
- Region Dalarna: 3 rapporter är på väg att bli klara, adresseras integration och industrins omställning, annars fokus på RUS-arbete, kompetensfrågor och utbildning med koppling till näringslivsutveckling
- VINNOVA: ambition att arbeta regionalt, ungefär 5 analytiker, en del av tjänsten
- Region Jönköping: många analyser på gång, börjar vi märka av konjunkturförändringar, arbetar med att ta fram socio-ekonomisk analys till ERUF-arbetet, blick mot olika territorier, stad-land-storstad, hållbarhetsdriven utveckling
- Region Västmanland: RUS-arbete samt leverans av regionernas prioriteringar
- Oxford Research: arbetar med många intressanta uppdrag, bland annat kring smart specialisering, innovationsupphandling, utvärderingar av regionalt arbete (många ERUF-projekt).
- Region Norrbotten: fokus på RUS samt smart specialisering, valt ut branscher de känner till, stor omorganisation för att spara pengar, socio-ekonomiska analys för ny ERUF är på gång. Går att dela tankar kring struktur

- Region Sörmland: Uppdatering av RUS,
- Region Skåne: rapporter har publicerats denna vecka:
 - Produktivitet och tillväxt i skånskt näringsliv: Fokus Yrkeshögskolan, <https://utveckling.skane.se/publikationer/rapporter-analyser-och-prognoser/produktivitet-och-tillvaxt-i-skanskt-naringsliv-fokus-yrkeshogskolan/>
 - Morgondagens kompetenser i livsmedelsproduktionen, <https://utveckling.skane.se/publikationer/rapporter-analyser-och-prognoser/morgondagens-kompetenser-i-livsmedelsproduktionen/>
 - Kommunrapporter: Näringsliv och arbetsmarknad i Skånes kommuner, <https://utveckling.skane.se/publikationer/rapporter-analyser-och-prognoser/kommunrapporter-for-naringsliv-och-arbetsmarknad/>

Regionala analysbehov: En bakåtblick

Erfarenheter från satsningen regional analyskapacitet: Bakgrund och resultat

Daniel Fahlander Tillväxtverket gav en bakgrund till Tillväxtverkets strategiska regionarbete samt de 18 projekt som har genomförts med syfte att stärka den regionala analyskapaciteten. Regionerna har arbetat inom tre olika områden för att stärka sin analyskapacitet: fördjupad kunskap om länets prioriteringar, från analys till handling samt att ta fram analysplan för regionala processer. Det har inte varit helt lätt att genomföra arbetet i och med att det har varit kort om tid för genomförandet. En omedelbar reflektion på satsningen från ett regionalt perspektiv är att det finns risk att pengarna inte har så stor nytta då det handlade om en engångsinsats. Att många regioner valde just ett av de två spåren var nog var att det var bredast och det gick lätt att sortera in existerande och pågående arbete under denna. Därmed inte sagt att det var störst utvecklingsbehov inom detta område. Det är viktigt att eftersträva att analys alltid ingår som en fråga i regionala dialoger och inte hamnar vid sidan av.

Erfarenheter från ett regionalt perspektiv:

Från analys till handling: hur arbeta med strategier: Anna Knutsson från Region Sörmland berättade hur regionen med hjälp av insatsen hade arbetat med att minska sitt beroende av ta fram analyser med hjälp av externa aktörer. Inom viss tematik är detta arbete redan välutvecklat. I projektet var det dock arbete inom tematiken kompetensförsörjning och näringslivet som skulle utvecklas. I arbetet har det handlat om att utgå från problemformulering och att arbeta med att tolka data. Men hjälp av en analyskedja har arbetet skett för att nå ett önskat läge samt att bli bättre på att prioritera vilka analyser som kan göras på längre sikt samt besluta vilka analyser som ska göras internt respektive externt. En slutsats från arbetet är att det är viktigt att få till en bra dialog mellan strateger och analytiker. En ambition är att en strateg ska kunna analysmaterialet så pass bra att en analytiker inte behöver vara med och presenterar arbetet. I arbetet har det också handlat om att arbeta med kommunikationsperspektivet genom att inkludera kommunikatörer. Bland annat har en policy canvas använts för att inventera behov. En reflektion från den efterföljande diskussionen vara att analysarbete inte nödvändigtvis behöver bedrivas av analytiker, det gäller också att dra nytta av strateger med analytisk förmåga.

Uppföljning: framtagande av uppföljningssystem: Simon Bölling, Region Västmanland demonstrerade en prototyp för hur regionen kommer att åskådliggöra data och text kopplade till den regionala utvecklingsstrategins delmål och de aktiviteter som genomförs. Prototypen ska vara lanserad i mars 2020. Utlysningen har varit viktig i och med att den innebär en förstärkning av resurser och har resulterat i någonting bestående i och med ett webbgränssnitt tagits fram. Vissa samordningsvinster skulle kunna finnas i och med att regionen kommer att beställa viss data för alla län. Webbgränssnittet bedöms vara en förbättring från de sammanställningar som tidigare funnits i Excel och PowerPoint-format. Målet är att försöka levandegöra berättelsen om RUS så att den inte bara väcks till liv i samband med lansering eller en årlig konferens. Uppdatering ska inte ta för mycket resurser.

Uppsummerat: Vilka erfarenheter har vi? Vad har vi lyckats med? Vad har varit mindre bra?

Lyckat

- Bra att få span på vad vi håller på att utveckla
- Bra att få extra resurser, en del saker har kanske gjorts ändå, men pengarna innebar en förstärkning
- Det handlar inte bara om resursförstärka med pengar, Tillväxtverket har bistått med analytiker i kompetensförsörjningsarbete i Region Jönköping, det har varit uppskattat

Mindre bra

- Mer basfinansiering och inte bara projektmedel behövs för kontinuitet, annars risk för att ”pengar kommer pengar går”
- Tidsperspektivet är en kritisk faktor, snabbt genomförande var en utmaning

Ta vidare för Tillväxtverket

- Viktigt att lyfta analysarbete kontinuerligt
- Hur ska Tillväxtverket utvärdera satsningen?
- Går det att sammanställa resultat från slutrapporterna – t ex visa resultat
- Tillväxtverket kommer att ta med sig analyskapacitetsfrågan i de strategiska regionala dialogerna

Blick mot nästa steg

- Går det att göra mer projekt tillsammans med hjälp av en extra utlysning
- Går det att använda pengar till ett gemensamt arbete

Regionala analysbehov: En framåtblick

Sammanställning regionala prioriteringar, Sara Nordin från Tillväxtverket presenterade huvuddragen i rapporten Regionalt tillväxtarbete efter 2020 (se <https://tillvaxtverket.se/vara-tjanster/publikationer/publikationer-2019/2019-10-01-regionalt-tillvaxt-arbete-efter-2020.html>). I stort går det att sortera in regionernas inspel under den nuvarande strategins fyra prioriteringar. Med utgångspunkt i sammanställningen går det att se att det blir allt mer komplexa analysområden som måste hanteras, till exempel kommer vi behöva hantera hur vi mäter robusthet och innovationer inom tjänstenäringen.

Tematiskt inriktade dialoger

Utvecklade regionalräkenskaper: Regionala in-och outputmodeller, Anders Axelsson, Region Skåne

- En utgångspunkt är att vi ser behov av statistik och analyser för att kunna följa den ekonomiska utvecklingen i regionen, på bransch och företags nivå.
- SCB har en del data, men begränsad data på regional nivå. Det finns t ex en önskan att följa flöden och samspel mellan branscher och företag samt att förstå värdekedjor
- Dessutom finns intresse för hållbarhet och konsumtionsbaserade utsläpp
- Om vi kan få fram utvecklade regionala in-och outputindikatorer skulle resultatet kunna användas för att utveckla Raps
- Det är nog viktigt att lyfta behovet av arbetet till en högre nivå för att få med SCB, till exempel kan SKR göra inspel och vi kan ta upp det på tjänstemanna- och politikerforum

Prognoser: Raps-RIS, Anders Bergquist, Region Uppsala

- Vad är det för prognoser vi behöver i framtiden? Finns det tex behov av konjunkturprognoser
- Går det att utveckla RIS-systemet för att få ekonomisk statistik som vi inte får i andra sammanhang, t ex skapa den ekonomiska statistikens ”supercross”
- Raps-användning är begränsad och kompetensutveckling behövs. Det räcker inte med att gå på kurs. En möjlighet är att ta fram manualer och säkerställa att vi får tid att göra prognoser.

- Det är viktigt att prognoserna kommer in i ett sammanhang – utgå från vem ska använda prognoserna och hur efterfrågan ser ut.
- Prognosarbetet kräver pedagogik samt måste resultera i mer än tabeller i o m att en berättelse måste kopplas på.
- Angående kortsiktiga prognoser, sannolikt störst intresse vid en nedgång, t ex branschprognoser för regioner, KI:s konjunkturbarometern kan köpas på NUTS 2 nivå, men är ganska dyr.
- Behövs 21 rapsexperter i Sverige? Även om tanken är att regionerna ska arbeta med Raps måste kanske Tillväxtverket ta ett större ansvar och använda Raps och hjälpa regionerna i användandet.
- Ekonomisk analys – RIS: bra att ha det nära Raps, regionerna kan ta ansvar och föra dialog med SCB för att få bättre ekonomisk statistik.
- Koppling finns även till regionala in- och outputmodeller.

Turismstatistik, Martin Daniels & Fredrik Junkka, Tillväxtverket

- Vad finns det för turismstatistiken, vad är på gång, vilka analyser kan man göra?
- Turism= konsumtion som är förflyttad till ett område utanför den normala omgivningen. Det kan också ses som regionens/kommunens attraktionskraft på personer som bor utanför regionen/kommunen.
- Stabilaste källan att mäta turism är Inkvarteringsstatistiken med uppgifter om Övernattningar, Logiintäkter och Kapacitetsutnyttjande.
- Vid större regionala turisminvesteringar kan det vara bra att undersöka kapacitetsutnyttjandet: Finns det övernattningskapacitet eller behöver den byggas ut för att kunna ta emot fler turister?
- Ett stort resesegment är det så kallade nätverksresandet som främst består i resor till släkt och vänner, eget fritidshus. Dessa kategorier syns inte i inkvarteringsstatistiken. En indikator som kan användas för att mäta detta är Handeln i Sverige (<https://handelnisverige.se/>). Om handelskonsumtionen är högre än befolkningens köpkraft/efterfrågan så indikerar detta turism.
- Tillväxtverket gör också undersökningar: Svenscars resande (SR), som mäter svenska befolkningens resor i Sverige och utomlands, Inkommande Besökare i Sverige (IBIS), som mäter utländsk turism i Sverige (för mer info <https://tillvaxtverket.se/statistik/turism.html>). Det går att ta del av mikrodata från dessa urvalsundersökningar. Generellt är data osäkert på regional nivå, men den kan ge en kompletterande bild till inkvarteringsstatistik och handelsdata.
- Det saknas en landsomfattande modell som beskriver turismens effekt i form av andel av BRP och sysselsättning. Olika regioner köper olika konsultrapporter på området. På frågan om Kontigos modell för att mäta turismeffekter så hade Fredrik uppfattat att denna bygger på RAPS och antagandet att turism är den residual som RAPS-modellen inte kan förklara. Dvs modellen bygger inte på data på turismen, utan skillnaden mellan vad RAPS förutspår och verkliga data.

Första inspel till kompetensförsörjningsanalyser, Jan Persson, Tillväxtverket

- Ett nytt projekt om ska handla om analyser av kompetensförsörjning på regional nivå är på gång inom Reglab.
- En del förändringar som påverkar analyserna är på gång, t ex förändrar Arbetsförmedlingen sin enkät just nu, kommer bara skickas till privatsektor i år pga. besparingar.
- En regionalisering av SCB:s trender och prognoser skulle kunna vara en del i projektet
- Det är också tydligt att det finns olika behov på olika nivåer.
- Det är nog bra att starta på en grundläggande nivå, t ex börja med att presentera statistik från olika nationella myndigheter samt ta med regionala exempel på bra arbete som har genomförts och som andra kan återupprepa. Småningom finns behov av mer avancerat innehåll.
- Tematik som är särskilt relevant är integration av utrikesfödda på arbetsmarknaden. VGR har gjort en del på området, referensgruppen för de regionala matchningsindikatorerna ska också se över om det går att få fram indikatorer inom detta område.
- Det konstaterades också att det finns en ojämn tillgång till analysverktyg mellan regioner. Den nationella nivån kan ta ett större ansvar för att alla regioner har tillgång till ett basutbud.

- Det påpekades också att analys är viktigt för samverkan. Det är t ex svårt att påverka kommuners utbildningsutbud, men om det finns bra analysunderlag går det att övertyga kommuner att agera på nya sätt.

Tillgänglighetsanalyser med kollektiva färdmedel, Peter Möller, Region Dalarna

- Verktyg som är klart att använda genom att koppla samman: Norrkoll, QGIS, Supercross för att visa restider
- Det går nu att ta nästa steg för få till en ökad användning. Konkret kan Region Gävleborg kan bjuda in till en workshop för att arbeta med analyser
- Peter ska också kolla upp var beskrivningarna finns. Det går att göra uppdateringar i delen "Norrkoll" – men utmaning att distribuera ut all information.

Inspel vad kan man göra för att hantera behovet:

- Viktigt att en myndighet tar en samordnande roll

Angående analytikernätverket

- Ser behov att gör mer ihop, men det är svårt att göra saker ihop, exv. hur samlar vi och delar vi material, vilka verktyg kan vi använda, det är inte bara att starta Teams
- Vi bör försöka utgå från intresse och behov och sedan göra någonting ihop
- Det är viktigt med kollegialt stöd

Utblick möjliga ördjupningar samt arbetssätt

- Utveckla produktivitetssamtal för att få större förståelse för vad produktivitet är och betyder
- Utgå från buzzwords i tillväxtpolitiken, hållbarhet, konkurrenskraft
- Satsa på mer föreläsningar och fördjupade diskussioner
- Koppla arbete till frågeställningar samt diskutera möjliga lösningar – vi behöver inte alltid ha fokus på hur man har löst någonting
- Det tar tid att ta fram ett diagram med text – vilka texter har vi behov av att ta fram gemensamt för att kunna utveckla resonemang
- Möjlighet att utveckla manualer, t ex kompetensförsörjning, så här ser teorierna ut samt vilken data som kan kopplas till denna. Går det att Tillväxtverket kan hålla samman detta arbete?
- Hur kan vi få ut mer genom att använda våra resurser tillsammans – går det att göra "seminationell SOU" med hjälp av att poola resurser, ta fram jämförbara analyser med andra län.
- Säkerställ riktade medel för större samarbeten
- Webinarier kan användas för att sprida resultat men inte optimalt för dialog
- Hur kan vi använda andra forum – politikerforum för att få ökad uppmärksamhet för analysfrågorna?

Nästa träff

Planeringsgrupp

Simon Bölling, Region Västmanland, Anna Knutsson, Region Sörmland, Peter Möller, Region Dalarna, Anne Kolmodin, Tillväxtanalys, Wolfgang Pichler, Tillväxtverket (sammankallande)

Möjlig tematik

- Innovationsindex – hur ska vi göra för att se till att denna inte återrapporteras
 - Hur kan vi arbeta / utveckla detta?
 - Behöver vi en extra nätverksträff, workshop/seminarium: Vad är regional innovation? Koppling till smart specialisering, förslag till nästa tematik;
 - Krav från EU att följa upp innovation för varje område NUTS 2 / NUTS 3 =>

- Långtidsutredningen 2019 Blir ett läropass på Reglabs årskonferens i Visby 12 mars. Lanseras den 16 december kl. 13.30-15.30, kommer att webbsändas på www.regeringen.se

Utcheckning: Vad tar vi med oss från dagen

- Kontaktskapande
- Fick med sig OECD inspel – bra att få länkar till PPT och rapporter
- Blick från OECD – vad man kan arbeta vidare med
- Bra att höra vad som pågår – hur kan man lobba för ekonomisk statistik
- Värdefullt med mer diskussioner
- Bra att höra hur andra arbetar
- Bra eftermiddag – bra att kliva ned konkret kring några frågor
- Arbeta vidare med de behov som vi har
- Diskussion om hur-et, hur analysera, inspiration
- Komma ut i verkligheten – reality check
- Lärorikt
- Bra sätt att uppdatera sig med vad som händer
- Bra att kunna välja tematik efter intresse
- Bra att träffa samt höra vad andra tänker